

Борис Тимофійович Долинський,
доктор педагогічних наук,
професор кафедри біології і основ здоров'я
Галина Степанівна Сердюк,
магістрантка факультету фізичного виховання,

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», вул. Старопортофранківська, 26, м. Одеса, Україна

ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ВАЛЕОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

У статті розглядаються проблеми валеологічного виховання дітей молодшого шкільного віку та професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів до здійснення такої діяльності у початковій школі.

Учитель початкової школи, повинен брати участь у валеологічній освіті підростаючого покоління, формуючи у дітей активне ставлення до власного здоров'я, мотивуючи їх на здоровий спосіб життя.

Ключові слова: валеологія, здоровий спосіб життя, здоров'язбережувальні технології.

Перетворення, що відбуваються в нашій країні, нестабільна ситуація в екологічній, політичній, моральній сферах зумовлюють непередбачувані зміни у свідомості людей, в образі їхнього життя. Зазначене сприяє значному погіршенню фізичного, психічного, морального, духовного, соціального здоров'я наших громадян, особливо це стосується підростаючого покоління.

Здоров'я дітей є нагальною проблемою сьогодні, оскільки за будь-яких соціально-економічних умов воно визначає майбутнє держави, інтелектуальний, фізичний і моральний потенціал нації.

На жаль, уже в ранньому дитинстві спостерігається тенденція погіршення здоров'я дітей. До школи все частіше приходять діти, які мають хронічні захворювання, з поганими показниками як фізичного, так і психічного здоров'я. Отже, вчителям початкової школи доводиться мати справу з практично хворими дітьми, а це потребує перебудови їхньої свідомості щодо забезпечення здоров'я учнів.

Проблема збереження здоров'я підростаючого покоління, навчання та виховання його відповідно до засад здорового способу життя є предметом турботи і держави, зокрема на необхідності її вирішення акцентується в Державній національній програмі «Освіта» (Україна XXI століття), Національній програмі «Діти України», Концепції «Здоров'я через освіту», Концепції неперервного валеологічного виховання та освіти в Україні тощо.

Аналіз наукових досліджень засвідчив, що питанням збереження й зміцнення здоров'я приділялася постійна увага науковців різних часів, починаючи від античних філософів (Аристотель, Сократ, Гіппократ, І. Кант та ін.) до сучасних учених (В. Бабич, С. Кириленко, С. Лебедченко, Ю. Мельник та ін.). Різноманітні аспекти проблеми валеологічного виховання й освіти були предметом досліджень Н. Абаскалової, Г. Брадїк, О. Вакуленко, В. Горашука, Л. Дихан, О. Дубогай, О. Міхеєнко, С. Свириденко, Л. Татарнікової та ін.

Науковці (Л. Аверіна, О. Шлюбуль та ін.) зауважують, що в сучасних умовах особливої значущості набуває валеологічна підтримка учнів, однією з функцій якої є озброєння дитини знаннями та вміннями, необхідними для зміцнення віри у власні сили,

що потрібні для успішного подолання внутрішньо-та позаорганізмних труднощів, для задоволення нагальних потреб, зокрема збереження життя і здоров'я [7, с. 7-9]. Адже від того, що буде закладено в дитині з раннього дитинства, залежатиме її світогляд, образ життя і культура (за В. Марковою).

Метою статті є визначення сучасного стану організації валеологічної освіти школярів молодшого шкільного віку і підготовки майбутніх учителів початкової школи до здійснення зазначеної діяльності у професійній сфері.

На думку В. Сокорева, серед умов, що негативно впливають на здоров'я, найбільше значення відводиться факторам, пов'язаним з образом життя і з довкіллям, оскільки ці фактори підлягають корекції як на популяційному, так і на індивідуальному рівні. Водночас, зауважує вчений, катастрофічний стан здоров'я школярів – не лише результат впливу соціально-економічних, екологічних факторів, але й відповідної освітньої практики вчителя, який зорієнтований на «знаннєву» освітню парадигму, а не на виховання здорової людини, на використання здоров'явитратних методів навчання школярів, а не на реалізацію здоров'язберігаючих освітніх технологій [5, с. 27-36].

Зазначимо, що саме вчитель, зокрема початкової школи, повинен відігравати значну роль у валеологічній освіті підростаючого покоління, формуючи в дітей активне ставлення до власного здоров'я, мотивуючи їх на здоровий образ життя.

Л. Татарнікова вважає, що валеологічна освіта передбачає усвідомлення й урахування індивідуальних особливостей учнів. Зокрема вона наголошує, що валеологічна освіта виявляється у феномені «гармонічної особистості», у саморефлексії, позитивному мисленні щодо своїх індивідуальних, інтелектуальних та енергетичних можливостей [6, с. 128-147].

В. Колбанов розглядає валеологічну освіту як систему освітніх заходів, спрямованих на формування валеологічного мислення й здорового способу життя людини [2, с. 9-13].

Проте, більшість науковців зазначає, що основною метою валеологічної освіти є збереження і зміцнення здоров'я учнів шляхом формування валеоло-

гічного світогляду, виховання свідомого та дбайливого ставлення до власного здоров'я як головної умови реалізації творчого і фізичного потенціалу особистості.

З огляду на це, сьогодні в початкових школах викладається предмет «Основи здоров'я і фізична культура», основною метою якого є збереження і зміцнення здоров'я, розвиток основних фізичних якостей та рухових здібностей, підвищення рівня фізичної підготовленості учнів, формування ціннісного ставлення до свого здоров'я та довкілля. Унаслідок цієї програми, зауважують автори (Н. Адамчук, Т. Воронцова, Н. Максимова, В. Пономаренко, С. Страшко), молодші школярі повинні вміти ефективно розподіляти свій час, запобігати надмірній втомі під час навчання, підтримувати добру фізичну форму (виконувати ранкову гімнастику, займатися спортом, грати в рухливі ігри), загартуватись, запобігати інфекційним захворюванням, дотримуватись правил особистої гігієни, гігієни одягу і взуття, гігієни житла і т. ін.

Валеологічний підхід у навчально-виховній діяльності, на нашу думку, сприятиме засвоєнню молодшими школярами певних санітарних, гігієнічних знань, умінь та навичок, спрямованих на здоров'язбереження.

Навчально-виховна діяльність початкової школи повинна бути спрямована на освіту в галузі здоров'я, що супроводжується логічним супроводом процесу навчання й виховання; на залучення учителів, учнів та їхніх батьків до програм зміцнення здоров'я, які допомагатимуть дотримуватися здорового образу життя; на формування культури здоров'я дітей через втілення здоров'язберігаючих технологій. Відтак, одним із шляхів покращення здоров'я молодших школярів є впровадження у навчально-виховний процес початкової школи здоров'язберігаючої діяльності.

С. Кондратюк вважає, що процес формування у молодших школярів здорового способу життя передбачає поєднання трьох напрямів виховних впливів. Перший напрям полягає в ознайомленні і розширенні уявлень молодших школярів про здоровий спосіб життя за умови збагачення змісту навчальних предметів фізіологічними, біоритмологічними, медичними та гігієнічними знаннями. Другий напрям пов'язаний з координацією впливу суб'єктів, що виховують (педагоги, медичні працівники та психологи, батьки) з метою формування у молодших школярів здорового способу життя. Третій напрям передбачає удосконалення організаційно-педагогічних умов виховання у молодших школярів здорового способу життя шляхом створення у навчально-виховних закладах служби управління вихованням здорового способу життя [3, с. 7-9].

З огляду на зазначене, науковець наголошує на тому, і з цим не можна не погодитися, що ефективність виховання здорового способу життя у молодших школярів можна значно підвищити якщо:

- зміст виховання здорового способу життя молодших школярів інтегруватиме наукові досягнення педагогіки, психології, медицини та біоритмології;

- виховна методика ґрунтуватиметься на принципі природовідповідності;
- здійснюватиметься особистісно-діяльнісний та діалогічний підходи до виховання у молодших школярів здорового способу життя [3, с. 8-10].

Проблемі формування здорового способу життя молодших школярів у ході позакласної виховної роботи присвячено дослідження С. Свириденко. Науковець доходить висновку, що у навчально-виховній системі початкової школи не приділяється належної уваги педагогічному впливу на ставлення дітей до власного здоров'я.

Крім об'єктивних факторів (соціальне оточення, економічна ситуація, матеріальний стан сім'ї і т. ін.), наголошує С. Свириденко, у збереженні здоров'я значну роль відіграють суб'єктивні фактори (потреба бути здоровим, уміння підтримувати власне здоров'я, готовність протистояти шкідливим звичкам). Відтак, на думку вченого, саме на початкову школу покладається завдання формування здорового образу життя, а для цього необхідно залучати дітей до різноманітної діяльності, що сприяє формуванню вмінь і навичок здорового способу життя, відповідає бажанням молодших школярів, закладає основи ціннісної орієнтації, визначає напрями подальшого фізичного, психічного, соціального і морального здоров'я [4, с. 72-78].

Погіршення здоров'я молодого покоління, слабка фізична підготовленість школярів ставлять нові вимоги до професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи під час навчання у вищому педагогічному навчальному закладі задля підвищення їхньої грамотності в галузі збереження і зміцнення морального, фізичного та психічного здоров'я молодших школярів, пропагуванні здорового образу життя, фізичного виховання і спорту. На нашу думку, значну роль у формуванні готовності до здійснення такої діяльності, відіграє така навчальна дисципліна, як «Валеологія».

Термін «валеологія» вперше введений у науковий обіг І. Брехманом. Це наука, яка вивчає сутність, механізми прояву індивідуального здоров'я, методи діагностики і прогнозування, а також корекції шляхом оптимізації механізмів здоров'я з метою підвищення його рівня, покращення якості життя і соціальної адаптації індивіда (за Г. Апанасенком).

Учені (Е. Казін, Т. Мартюшева та ін.) зазначають, що основною метою валеологічної освіти є збереження і зміцнення індивідуального здоров'я шляхом особистісних, духовних, психічних і фізичних можливостей, необхідних для успішної самореалізації й адаптації до соціальних та екологічних умов, що змінюються [7, с. 137-150].

Учителі початкових класів у навчально-виховній діяльності мають можливість здійснювати валеологічну освіту, упроваджувати активні форми та методи збереження і зміцнення індивідуального здоров'я молодших школярів.

Валеологічне виховання передбачає вивчення молодшими школярами свого організму, засвоєння гігієнічних навичок, включення у процес самопізнання формування уявлень про способи забезпечення безпеки життєдіяльності і т. ін. Результатом

валеологічної освіти й виховання є валеологічна культура особистості.

О. Адєєва, на підставі аналізу наукових досліджень, доходить висновку, що валеологічна культура є складовою частиною загальної культури людства, яка містить у собі об'єктивні результати діяльності людей, що виявляються в рівні здоров'я людини і суспільства, суб'єктивні людські сили і здібності, що реалізуються в діяльності, спрямованій на забезпечення здорового способу життя кожної особистості. Валеологічну культуру особистості вона визначає як інтегральне утворення, певний спосіб діяльності і поведінки особистості, що сприяє здоровому способу життя і визначає дбайливе ставлення до власного здоров'я і до здоров'я людей, що оточують.

Валеологічна культура особистості, зазначає науковець, – це привласнення на особистісному рівні концепції здоров'я, на підставі якої формується індивідуальна програма здорового способу життя, відбувається розвиток творчого оздоровчого мислення особистості [1, с. 111-117]. Відтак, валеологічна культура є складовою професійної культури вчителя.

Натомість не можна не погодитися з О. Філіп'євою, яка в ході дисертаційного дослідження доходить висновку, що сьогодні залишаються без належної відповіді питання професійної готовності майбутніх учителів початкових класів до валеологічного виховання учнів, освоєння ними необхідних знань, умінь та навичок валеологічного змісту, використання ефективних форм та методів валеологічного виховання учнів молодшого шкільного віку [8, с. 8-11].

Для того, щоб здійснювати діяльність, спрямовану на збереження і зміцнення здоров'я дітей, учитель початкових класів насамперед сам повинен усвідомлювати цінність здоров'я, бути переконаним в цінності здоров'я, відчувати себе суб'єктом валеологічної діяльності.

Відтак, сьогодні проблема здоров'я студентів є однією з найактуальніших проблем, яка пов'язана з тим, що:

- погіршується стан здоров'я студентів вищих навчальних закладів;
- у педагогів вищої школи відсутні чіткі орієнтири і реальні можливості для повномасштабної виховної роботи з метою збереження і зміцнення здоров'я студентів;
- відсутня універсальна сучасна педагогічна технологія оздоровлення студентів, що реально охоплювала б всі аспекти їхньої життєдіяльності і спрямована на ефективне вирішення питання зміни образу життя й формування потреби в здоровому образі життя;
- відсутня можливість реального контролю й обліку стану здоров'я студентів;
- необхідно розробити теоретичні засади здоров'язбереження й ефективно використовувати їх в освітньому процесу вищого навчального закладу [7, с. 84-95].

Формування готовності до здоров'язбереження студентів вищого навчального закладу розглядаєть-

ся як цілеспрямований процес поетапного включення майбутнього спеціаліста у здоров'язберігаючу діяльність на підставі комплексу принципів, що забезпечують створення мотивації до прийняття концепції здорового образу життя, інтеграції інтелектуальної, фізичної і духовно-моральної діяльності студентів, розвитку їхньої загальної культури, формуванню готовності майбутніх спеціалістів до ведення й пропагування здорового образу життя.

Змістовим наповненням структурної моделі формування готовності до здоров'язбереження студентів вищого навчального закладу є:

- створення соціокультурного освітнього середовища, що максимально наближене до життєдіяльності сучасного соціуму;
- формування уявлень студентів про фактори і засоби зміцнення здоров'я та формування культури здоров'я;
- формування потреби студентів у психофізичному вдосконаленні й позитивного ставлення до свого здоров'я;
- реалізація програми фізичної культури і здорового образу життя у вищому навчальному закладі; професійно-прикладна фізична підготовка, спрямована на розвиток професійно важливих фізичних якостей, рухових навичок і психофізіологічних функцій організму;
- практична діяльність студентів щодо зміцнення здоров'я.

З огляду на зазначене, постає проблема формування валеологічної самосвідомості майбутніх учителів під час їхньої професійної підготовки. У вищій школі студенти повинні оволодівати валеологічними знаннями про фактори, що формують здоров'я людини, про принципи та елементи здорового образу життя, оволодівати навичками й уміннями самооцінки функціонального стану організму, а також оцінки здоров'я молодших школярів.

Високий рівень валеологічної культури педагога, передбачає усвідомлений вибір навчальних режимів і педагогічних технологій, що не зашкоджують здоров'ю школярів, уміння будувати психологічно грамотне спілкування з учнями, колегами, батьками і здатність вести учнів до усвідомленого вибору образу життя і норм поведінки, що сприяють підвищенню рівня власного здоров'я і здоров'я людей, які оточують.

Саме під час навчання у вищому педагогічному навчальному закладі, формується професійна спрямованість особистості майбутнього педагога, відбувається оволодіння педагогічною технікою і технологією, набуваються фундаментальні знання. Зважаючи на це, необхідно допомогти студентам усвідомити цінність валеологічних знань, відповідальність за здоров'я (своє і дітей), виробити професійні та валеологічні ідеали. Здійснення цього завдання в умовах педагогічного університету можливо за допомогою таких предметів, як «Основи медичних знань», «Вікова анатомія, фізіологія і гігієна», «Анатомія людини», «Фізіологія людини», а також включення інтегрованого спецкурсу «Основи індивідуального здоров'я», що посилює міжпредметні зв'язки і відіграє системотвірну роль.

Відтак, перспективу подальших наукових розвідок ми вбачаємо у формуванні культури здоров'я майбутніх учителів початкової школи й підготовки їх до валеологічної освіти й виховання молодших

школярів за допомогою міжпредметних зв'язків дисциплін педагогічного, психологічного, фізичного й фізіологічного циклів під час навчання у вищому педагогічному навчальному закладі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Адєєва О. В. Підготовка майбутніх учителів до валеологічного виховання учнів загальноосвітніх навчальних закладів: дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук / 13.00.04 / Адєєва Ольга Вікторівна. – Одеса, 2009. – 211 с.
2. Колбанов В. В. К вопросу о валеологическом образовании педагога: материалы I Всероссийской научно-практ. конф. [«Здоровье и образование. Проблемы педагогической валеологии»] / В. В. Колбанов, Т. А. Берсенева. – СПб., 1995. – С. 9-13.
3. Кондратюк С. М. Интегративний підхід до виховання у молодших школярів здорового способу життя: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спеціальність 13.00.01 «Загальна педагогіка» / С. М. Кондратюк. – К., 2003. – 20 с.
4. Свириденко С. О. Формування ціннісних орієнтацій як чинник духовного здоров'я особистості / С. О. Свириденко // Проблеми освіти. – К.: Науково-методичний центр вищої освіти, 2002. – Вип. 29. – С. 72-78.
5. Соколев В. В. Педагогические условия формирования культуры здоровья будущего учителя в процессе общепрофессиональной подготовки: дис. на соискание ученой степени канд. пед. наук / 13.00.08 / Соколев Василий Викторович. – Белгород, 2004. – 202 с.
6. Татарникова Л. Г. Педагогическая валеология: учебное пособие / Л. Г. Татарникова – СПб. : Петроградский и К^о, 1995. – 352 с
7. Физическая культура и спорт в XXI веке: материалы IV Международной научно-практической конференции (17-19 апреля 2008 г.). – Вып. 4 / Волжский гуманитарный институт (филиал) ВолГУ. – Волгоград: Изд-во «Экстремум», 2008. – 352 с.
8. Філіп'єва О. А. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до валеологічного виховання учнів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / О. А. Філіп'єва. – Кіровоград, 2008. – 20 с.

Борис Тимофеевич Долинский

доктор педагогических наук,

профессор кафедры биологии и основ здоровья

Галина Степановна Сердюк,

магистрантка факультета физического воспитания,

Государственное учреждение «Южноукраинский национальный педагогический университет имени К. Д. Ушинского» ул. Старопортофранковская 26, г. Одесса, Украина

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ К ВАЛЕОЛОГИЧЕСКОМУ ВОСПИТАНИЮ МЛАДШИХ ШКОЛЬНИКОВ

В статье рассматриваются проблемы валеологического воспитания детей младшего школьного возраста и профессиональной подготовки будущих учителей начальных классов к осуществлению такой деятельности в начальной школе.

Учитель начальной школы должен участвовать в валеологическом образовании подрастающего поколения, формируя у детей активное отношение к собственному здоровью, мотивируя их на здоровый образ жизни. Высокий уровень валеологической культуры учителей включает преднамеренный выбор изучения методов и педагогических технологий, которые не приносят вреда здоровью школьников; способность построить в психологическом отношении компетентные отношения со студентами, коллегами, родителями и способность приводить студентов к сознательному выбору их стиля жизни и поведения, которое увеличивает собственный уровень их здоровья. Валеологический подход в образовательной деятельности, по нашему мнению, будет направлять младшее поколение на приобретение определенных санитарно-гигиенических знаний и навыков сохранения здоровья. Поэтому, студенты должны освоить валеологические знания о факторах, влияющих на человеческое здоровье, принципы и элементы здорового образа жизни, приобрести навыки и способности оценки функционального состояния как своего организма, так и организма младших школьников. Именно во время обучения в ВУЗе формируется профессиональная ориентация личности будущего учителя, происходит овладение педагогическими техниками и технологиями, приобретаются фундаментальные знания. Учитывая этот факт, необходимо помочь студентам осознать ценности валеологических знаний, ответственность за здоровье, выработать профессиональные и валеологические идеалы. Достижение этой цели в педагогическом университете возможно с помощью таких учебных дисциплин, как «Основы медицинских знаний», «Возрастная анатомия, физиология и гигиена», «Анатомия человека», «Физиология человека», а также включение интегрального спецкурса «Основы индивидуального здоровья», что усиливает межпредметные связи и определяет основную системообразующую роль.

Ключевые слова: валеология, здоровый образ жизни, здоровьезберегающие технологии.

Borys Tymofiiovych Dolynsky,
Doctor Degree in Pedagogy, Professor
at the Faculty of Biology and Health Fundamentals
Halyna Stepanivna Serdyuk

Undergraduate Department of Physical Education, Department of Biology and Health,
State Institution «South Ukrainian National Pedagogical University
named after K. D. Ushynsky», Staroportofrankivska St., 26, Odessa Ukraine

PEDAGOGICAL BASES OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS' TRAINING IN VALEOLOGICAL EDUCATION OF JUNIOR SCHOOLCHILDREN

The article is devoted to the problems of valeological education of junior schoolchildren and future primary school teachers' training in the realization of this activity in primary school. A high level of teacher's valeological culture involves a deliberate choice of learning modes and pedagogical technologies which do not do any harm to schoolchildren's health; the ability to build psychologically competent communication with students, colleagues, parents and the ability to lead students to the conscious choice of their lifestyle and behaviour which increases the level of their own and other people's health. Valeological approach in an educational activity, in our opinion, will promote the junior schoolchildren's acquisition of certain sanitary and hygienic knowledge and skills aimed at preserving health. Thus, university students should master valeological knowledge of the factors influencing human health, principles and elements of healthy lifestyle, acquire the skills and abilities of self-assessment of the functional state of an organism, as well as assessing junior schoolchildren's health.

It is while studying at higher educational pedagogical institution, when professional orientation of the personality of a future teacher is formed, there comes mastery of pedagogical techniques and technologies; fundamental knowledge is acquired. Taking into account the above said, it is necessary to help students understand the value of valeological knowledge, responsibility for health (their own children's), and to develop professional valeological ideals. To attain this objective in pedagogical university becomes possible with the help of such subjects as "Fundamentals of Medical Knowledge", "Anatomy, Physiology and Hygiene", "Human Anatomy", "Human Physiology", and the implementation of the integrated optional course "Basics of Individual Health" which enhances interdisciplinary ties and plays the role of the backbone.

Keywords: valeology, healthy lifestyle, health saving technologies.

Подано до редакції 12.01.2016 р.

Рецензент: д.пед.н., професор А. М. Бозуш

УДК 378.937 + 373.126 + 371.398

Тетяна Григорівна Жаровцева,
доктор педагогічних наук, професор,
декан факультету дошкільної педагогіки та психології
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського», вул. Ніщинського, 1, м. Одеса, Україна

СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ПОБУДОВИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ

У статті розглядається сутність і проблеми ефективності формування професійного потенціалу студентів педагогічних закладів шляхом визначення стратегії змісту та організації навчальних дисциплін на прикладі курсу «Сімейна педагогіка», визначено принципи побудови змісту навчального курсу та компоненти готовності студентів до роботи із сім'єю, розкрито відповідні методи та засоби реалізації змісту навчального курсу та обґрунтовано низку методичних рекомендацій щодо організації педагогічної взаємодії вихователя із сім'єю у вихованні дошкільників.

Ключові слова: навчальна дисципліна, стратегія, студент, сім'я, сімейне виховання.

Побудова навчальних дисциплін шляхом визначення послідовності змістів освіти вимагає додаткових підстав. Якщо в цілому традиційна освіта орієнтується на пасивного індивіда, який намагається запам'ятати і потім повторити, то альтернативні форми освіти виходять з ідей: креативної особистості, її активності, групової роботи (колективного мислення і творчості), необхідність спеціальної семіотики (схеми, наративи, дискурси), що дозволяють здійснювати рефлексію і створювати нове, розуміння важливості різних форм комунікації (діалог, кон-

сенсус, компроміс), культивування нових форм духовності і відповідальності. Новий досвід освіти, що складається на основі цих ідей, безумовно, потребує усвідомлення, концептуалізації, трансляції та організації. Саме тут широке поле діяльності сучасної методології, яка в співдружності з філософією освіти і іншими гуманітарними і соціальними науками може сприяти становленню сучасної педагогічної освіти. Насамперед мова йде про культуру мислення (логіка, рефлексія, схематизація, об'єктивізація та ін.).

Як приклад реалізації зазначених ідей вважаємо